

Verksamhetsberättelse 2011

Styrelsen för Norrbottens Ornitologiska Förening får härmed avge följande verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2011:

Styrelsens sammansättning (Fr.o.m. årsmötet 2011. Totalt 7 ledamöter och 3 suppleanter.)

Ordförande: Jan-Olov Johansson, Luleå.
Vice ordförande: Andreas Livbom, Luleå.
Kassör: Staffan Sundin, Piteå.
Sekreterare: Jan Eriksson, Boden.

Övriga ledamöter: Ingrid Sandahl, Kiruna. (†2011)
Stefan Holmberg, Abborrträsk.
Per Sandberg, Piteå.

Suppleanter: Krister Jacobsson, Luleå.
Berth-Ove Lindström, Boden
Rolf G Gustafsson, Luleå

Övriga uppdrag

Revisorer: Tord Gustafsson, Luleå
Margareta Helmersson, Luleå

Revisorssuppleanter: Tryggve Arvidsson, Piteå.
Ove Persson, Piteå.

Valberedning: Birgitta Landberg (sammankallande)
Thore Alm

Hedersmedlemmar: Ove Backlund, Luleå.
Waldemar Berggren, Boden.
Matsåke Bergström, Norrfjärden.
Arthur Leidgren, Dokkas (†2010)
Folke Lindgren, Arvidsjaur. (År 2000)
Stig Lundberg (År 2007)
Stig Hamrén (År 2009) (†2011)

Medlemsutveckling:

Medlemsutvecklingen har tyvärr varit negativ under 2011. NOF har minskat med totalt 23 medlemmar till 384. Främsta orsaken är nog den svaga nyrekryteringen. Normalt brukar nya medlemmar komma genom studiecirklar, och vi har inte haft någon sådan rekrytering under året. Här behöver vi ta nya tag under 2012 för att vända trenden!

Forsknings- och fågelskyddsarbeten inom NOF

Haparanda Sandskärs fågelstation

(Per Sandberg).

Med stöd av Alvins fond för fågelskydd, Arctic Circle Experience, BDX, Billerud, Bosmina, Haparanda kommun, Länsstyrelsen i Norrbottens län, NOF:s fågelskyddsfond, Rolfs såg och SCA har vi klarat verksamheten vid fågelstationen under 2011. Standardiserad ringmärkning genomfördes från den 19 juli till den 11 oktober. Under denna tid har 35 ringmärkare och assistenter deltagit i arbetet. Femton kommer från länet, 9 är kvinnor och lika många är 22 år eller yngre. Stationen har haft två utländska medarbetare, en naturskyddsstudent från Ungern och en ringmärkare från Spanien. Det

ekonomiska stödet har gjort det möjligt att betala matbidrag, framför allt till yngre medarbetare, vissa reseersättningar samt resorna mellan fastlandet och Haparanda Sandskär.

Under 2011 märktes 4 282 fåglar av 76 arter vilket är 172 fåglar över årsgenomsnittet. Den vanligaste märkarten blev som vanligt lövsångare (1 012 märkta) följt av gråsiska (652), sävsparv (312), grönsiska (259), ängsپیلärka (247) och talgoxe (224). Grönben (180 märkta, bara överträffat 2006) toppar vadarlistan följt av kärrsnäppa (91). Bland ovanliga arter noteras en busksångare, fem lundsångare, tre av vardera taigasångare och rörsångare, en blåstjärt (stationens fjärde) och en mindre flugsnappare (ny märkart för stationen). Totalt har nu 120 638 fåglar av 141 arter märkts sedan starten 1981.

År 2006 inledde vi standardiserade häckfågelinventeringar på Haparanda Sandskär. Inventeringen 2011 genomfördes den 16-19 juni. Metoden är en kombination av linje och punkttaxering. Dessutom bedömer vi häckningskriterier för alla arter som påträffas. Totalt noterades 106 arter.

Årets besök på ett antal öar i Haparanda skärgårds nationalpark för boungemärkning ägde rum den 5 juli. Utfallet blev magert med 34 märkta ungar av åtta arter. Mycket anmärkningsvärt är att inte en enda skrat- eller dvärgmåunge ringmärktes. Sex roskarlsungar gladdes liksom vitkindade gåsens rikliga förekomst.

Vi har fått återfyndrapporter om sju fåglar. Bl.a. en årsunge av rödbena som märktes redan 31/7-01 har hittats död i södra Holland den 25/5-11. Fågeln hade varit död mer än en vecka och förmodligen tagen av rovfågel. Avståndet var 1 948 km. Denna rödbena hade i det närmaste uppnått den imponerande åldern av tio år! En skratmåunge som märktes under boungeinventeringen den 10/7-05 kontrollerades efter drygt fem år i Berendrecht, Antwerpen, Belgien den 4/12-10, 1931 km från märkplatsen Lilla Harrsten.

Märkrapporter om 2011 års kontrollerade fåglar har ännu inte kommit. Däremot vet vi nu en del om två främmande kontroller som gjordes under hösten 2010 men där svaren inte hade inkommit vid förra årsrapporten. Den finska rödhaken som kollades 19/9-10 var ringmärkt i Esbo, väster om Helsingfors 22 dagar tidigare. Denna årsunge hade alltså gett sig av rakt norrut fast det gick mot höst. Avståndet var 599 km. Den andra fågeln, en italiensk sävsparvshane, kontrollerades den 22/9-10 (även 27/9) och var märkt i norra Italien ca 60 km norr om Milano den 21/11-09. Avståndet var 2 373 km. Sedan tidigare finns några Sandskärs- kontroller av arten från norra Italien.

Ringmärkning har under 2011 demonstrerats för cirka sjuttio personer, både grupper och enskilda besökare. Det givande samarbetet med Naturbruksgymnasiet i Kalix har fortsatt. Fyra elever har varit praktikanter och även en lärare har deltagit i stationens arbete. Vi har även haft samarbete med naturguideutbildningen vid Tornedalens folkhögskola.

Stationens internetanslutning via Net1 har fungerat sämre än tidigare år och deras telefoni knappast alls. GSM-täckningen är fortsatt undermålig. Därför är e-post trots allt det säkraste sättet att nå stationens personal.

På Norrbottens Ornitologiska Förenings vägnar ber vi att få framföra ett stort tack till våra sponsorer/verksamhetsbidragsgivare för stödet till Haparanda Sandskär fågelstation. Utan detta stöd hade verksamheterna inte kunnat bedrivas.

Projekt Kungsörn

(Berth-Ove Lindström)

För kungsörnens del blev det 80 lyckade häckningar med 95 ungar. Vi kontrollerade i år 241 kungsörnsrevir tillsammans med länsstyrelsen Norrbottens personal som med hjälp av helikopter kontrollerade kungsörnsreviren i väglöst land ovanför odlingsgränsen. 13 av 15 dubbelkullar var fjällområdet. Det resultatet innebär att det kungsörnarna har haft god tillgång på föda. Norrbotten hade i år 100 föryngringar av lodjur och järv, de har säkert hjälp till med födounderslag till kungsörnarna i form av rovdjursdöda renar. Den 4/6 blev centrala delar av Norrbottens skogsland drabbade av en storm, 100 000 tals kubikmeter blev stormfälda. Det drabbade 2 kungsörnsbon där 2 ungarna omkom när träd föll på kungsörnsbona. Det har tillkommit 6 nya kungsörnsrevir i år.

Projekt Pilgrimsfalk Norrbotten

(Berth-Ove Lindström)

2011 års vår och sommar har varit en bra säsong för dagrovfåglar och ugglor i Norrbotten. Med den tidiga våren var paren av pilgrimsfalk på plats på häckningslokalerna redan i månadsskiftet april/maj. Ingen spridning i ålder på kullarna i år, de allra flesta pilgrimsfalkar har lagt ägg i slutet av första veckan i maj och flygga ungar från den 25/7 Vi ser nu också att det sker en förtätning av häckande pilgrimsfalkar inom vårt undersökningsområde för vi följer även upp gamla lokaler som nu åter blir besatta av pilgrimsfalkar i länet. Resultatet för länet blev i år 54 lyckade häckningar och 79 ungar. Under året har också 6 nya lokaler med häckande pilgrimsfalkar hittats i länet. 2 i Kiruna 2 Gällivare 1 Älvsbyn och 1 Arjeplog.

2012 är sista året som SNF Projektet Pilgrimsfalk kommer att bedrivas. Projektet har i år 40 års jubileum och kan se tillbaka på ett lyckat fågelskydds arbete. Vid starten var det endast ca 10 kända par pilgrimsfalkar i Sverige och 40 år senare är det nu i Sverige nästan 300 par.

Projekt Päruggla

(Jan Andersson)

För fjärde året i rad blev det ett riktigt dåligt år för projektet. Samtliga fem rutter inventerades en gång under häckningstiden. Tyvärr konstaterades ingen häckning av arten i någon av holkarna (65 st.) Året inleddes med spel redan vid årsskiftet och betydligt fler ugglor hördes under februari-april än under de tre senaste åren. En sökning på Svalan under perioden bekräftar också detta. Det finns 255 poster av arten under 1 mars-30 juni i Norrbottens län, medan siffran för åren 2008-2010 är 98, 22, 75. Trots den kraftiga uppgången av spelande pärlugglor blev häckningsresultatet inte alls i paritet till detta. I landskapet finns åtta häckningar rapporterade (bara två kustnära), i Piteå lappmark två och i Luleå lappmark också två. För Torne lappmark saknas häckning, dock hördes arten i Abisko under januari-mars.

I Västerbotten (länet) finns ett 25-tal häckningar rapporterade 2011. Alla utom tre ligger i lappmarkerna, en viss skillnad jämfört med Norrbotten där bara fyra häckningar rapporterats från lappmarkerna.

Kanske får vi räkna med att arten blir en ovanligare häckfågel i framtiden. Under de 30 år, som pärlugglor studerats i ett större holkprojekt i Västerbotten har minskningen varit hela 75% sedan 1980. År 2010 var endast 9% av holkarna bebodda medan det var hela 45% på 1980-talet. "Förklaringen skulle vara att det skett en generell nedgång av antalet sorkar på våren de sista 30 åren. Denna nedgång beror i sin tur förmodligen på varmare vintrar, men delvis också på skogsbrukets förändring av landskapet", säger Birger Hörnfeldt, SLU:s institution för vilt, fisk och miljö. Enligt Martin Tjernberg på Artdatabanken, SLU, kan pärluggla komma att bli rödlistad om minskningen fortsätter.

Under vintern 2011/2012 har en del nya holkar satts upp där gamla försvunnit eller blivit framhuggna. Trots det negativa resultatet är det viktigt att fortsätta kontrollera våra holkar - det fattas inte så många år till 30! Avslutningsvis avtackas Sture Pettersson, Luleå som under lång tid ansvarat för en av våra rutter, men som nu bett om att få sluta. Ett stort tack också till alla andra som deltagit i projektet under året.

Projekt Slaguggla 2011

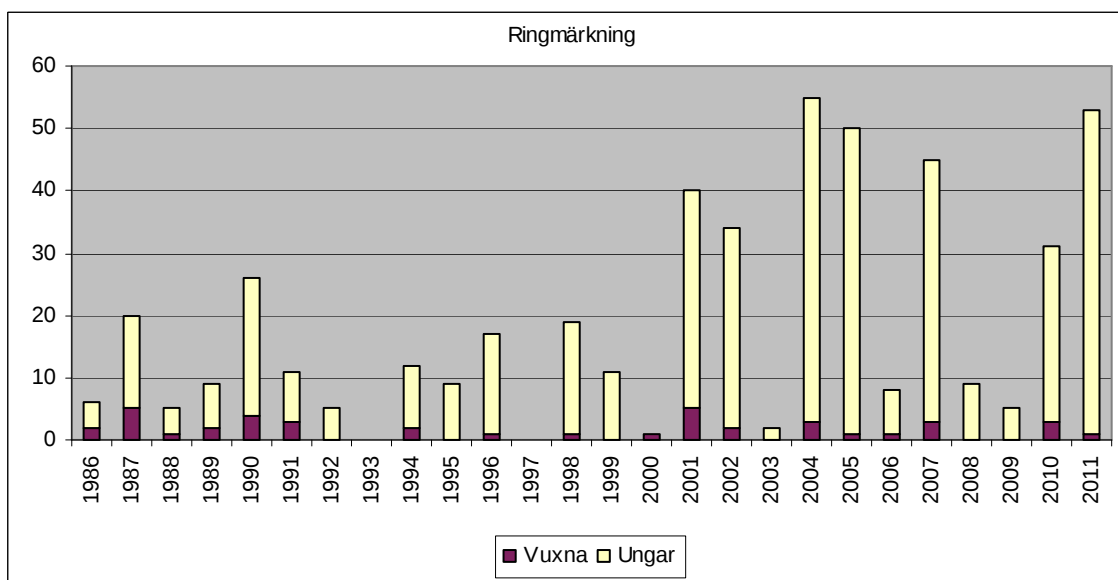
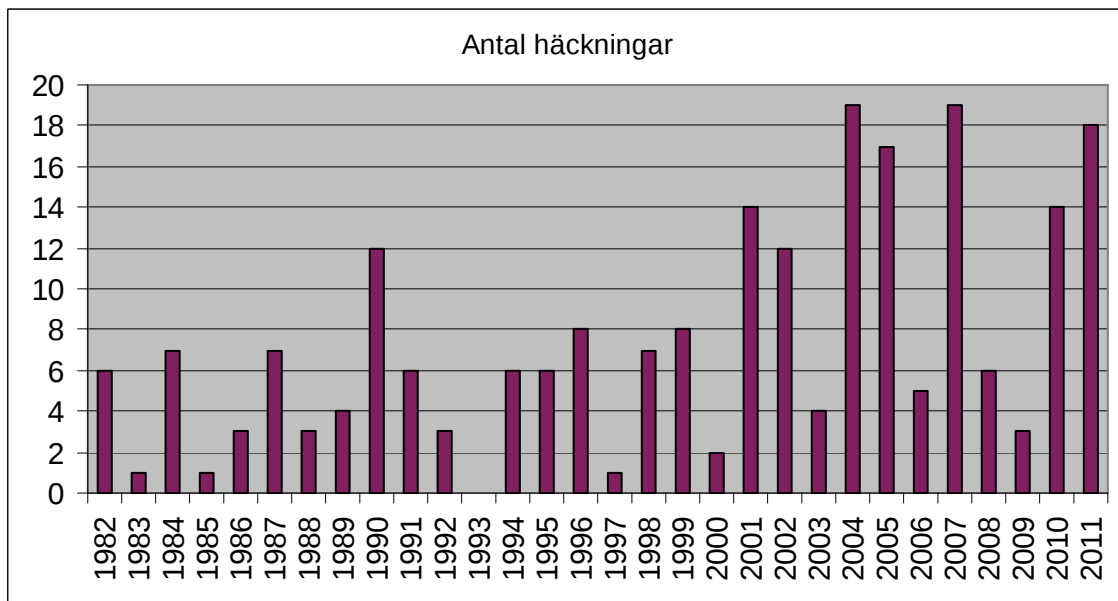
(Lars Harnemo)

Projektets verksamhetsområde är främst Luleå kommun med lite utvikning i Bodens och Piteå kommuner. Projektet som nu hållit på i 29 år fick uppleva ännu ett bra år vad gäller hittade häckningar. Arton häckningar hittades varav sexton i Luleå kommun och två i Piteå kommun. Som synes av diagrammet är det ett av de bästa åren genom (våra) tiderna. De flesta häckningarna var ganska nära kusten. En av häckningarna var i ett helt nytt revir för oss vilket börjar bli rätt ovanligt. Endast två häckningar blev misslyckade.

Vi hade bra flyt med fångst av honorna i år igen, vi lyckades fånga fjorton honor. Av dom var tio märkta av oss tidigare, tre var märkta av en annan märkare, och en av dom var alltså en ny bekantskap för oss och fick en ring runt benet.

52 ungar kunde ringmärkas totalt vilket är det näst högsta antalet sedan projektet startades. Som förväntat blev 2011 alltså ett lyckat år och tyvärr kan vi nog se fram emot ett ganska dåligt 2012 om inget speciellt händer.

11 personer har hjälpt till med holkkontroll samt ringmärkning och ytterligare några personer har rapporterat spel och häckningar. Ett stort tack till alla ni som genom uppoffrande arbete hjälpt till i projektet. Mer information om projektet finns att läsa på hemsidan på NOF-net.

NOF:s fågelskyddsfond

Fondstyrelsen har sedan årsmötet haft följande sammansättning:

Ordförande:	Ove Persson, Piteå
Övriga ledamöter:	Lars Gustafsson, Boden. Rolf Gustafsson, Luleå

Inga ansökningar har behandlats under året

Gammelstadsvikprojektet

I samband med att Facebook etablerar en stor serveranläggning på Porsön i Luleå mellan Luleå Tekniska Universitet och Gammelstadsviken, avsätter Luleå kommun en summa motsvarande värdet på den sålda tomten, ca 6 miljoner kronor, för åtgärder för att främja tillgänglighet till, bevarande av och information om i första hand Gammelstadsviken. En styrgrupp har tillsatts med representanter från Luleå kommun, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Norrbottens Ornitologiska Förening samt Naturskyddsföreningen i Luleå. NOFs representant är Jan-Olov Johansson. I den projektgrupp som arbetar med konkreta förslag ingår Rolf Gustafsson. Under hösten har inledande möten hållits, och i februari hölls ett möte för allmänheten där preliminära idéer presenterades och diskuterades.

Åtgärder som har diskuterats är till exempel upprustning av leder, nya stigar och utsiktspunkter, rastplats vid E4 samt informationsmaterial. Eftersom området är ett naturreservat krävs uppdatering av skötselplan, och som ett inledande steg föreslås en genomgripande inventering under sommaren.

Fågelskyddsgruppens arbete under 2011.

Fågelskyddsgruppen är en löst sammansatt grupp där alla med intresse för fågelskyddsfrågor är välkomna att hjälpa till. Det är viktigt att vi får en spridning i länet. Många av de frågor vi förväntas lämna synpunkter på kräver lokalkännedom.

Här är några av de frågor som varit aktuella under året.

- I området för den planerade "vindkraftparken" i Markbygden vill Svevind placera vindkraftverk tätt intill det skyddade området Roka viltvatten. Kommunens Miljö/Byggnadsnämnd har avstyrkt men kommunstyrelsen har gått på Swevinds förslag. Fågelskyddsgruppen har tillsammans med Naturskyddsföreningen protesterat mot kommunstyrelsens förslag och menar att Miljö/Byggnämndens förslag bör följas. Tilläggas kan att nu även Naturvårdsverket anser att Svevind ska följa Miljö/Byggnämndens förslag.
- Jakt på soptippen i Arvidsjaur har uppmärksamats och påtalats.
- En grupp som arbetar med inventering och kartläggning av möjliga vitryggsbiotoper i länet har bildats.

Skogsbolaget SCA:s miljöpolitik har som vanligt engagerat många av oss och arbetet kring avverkningar i området kring Kälen/Finnträsk fortsätter.

Övriga aktiviteter**Kurt Perssons minnesfond**

Under året har inga ansökningar inkommit. Inga stipendier har utdelats under 2011

Fåglar i Norrbotten

Fåglar i Norrbotten har under året utkommit i fyra nummer, där nummer tre var en fågelrapport för 2010. Tyvärr drog nummer två ut på tiden och en anledning till detta var svårigheter med att få in material till att fylla numret med. Peter Wikström lämnade under året redaktionen och redaktören Stefan Holmberg meddelade att han inte tänker fortsätta kommande år. Ingen har fram till årsskiftet visat intresse till att medverka i redaktionen, eller att ta på sig redaktörskapet, vilket gör att vi med oro ser fram emot kommande år. Matsåke Bergström har liksom tidigare år målat omslag och stått för

kåserier. Tyvärr har det under året märkts att Matsåkes omslag tappat i skärpa fram till dess att tidningen tryckts. Vi har kontaktat tryckeriet angående detta, men även sett om våra egna rutiner och arbetar med att lösa detta.

Regionala rapportkommittén (rrk).

Kommittén har under året bestått av Mats Bergquist, Övre Buddbyn, Ulf P Eriksson, Gammelstad, Tord Gustafsson, Lars Harnemo och Andreas Livbom, Luleå. Rrk har sammanträtt vid fyra tillfällen och bidragit med uppgifter till Vår Fågelvärlds årsbok "Fågelåret 2010".

I FiN nummer 3/2011 publicerades den årliga fågelrapporten för Norrbottens län. Fågelrapporterna framställs helt med datorernas hjälp via Svalan - SOF:s rapporteringssystem för fåglar - och numera skall alla observationer läggas in i Svalan av observatörerna själva och därefter bedömas och behandlas i vederbörlig ordning av rrk.

Arbetet med att lägga in alla observationer (ca 26000!) som finns i rrk:s databas till Svalan pågår oförtrutet och det besvärliga datajobbet närmar sig slutet.

En viktig del av kommitténs arbete är att bedöma inkomna raritetsrapporter på sällsynta eller av olika anledningar svårbestämda fåglar. Under 2011 har 35 rapporter granskas. De flesta raritetsrapporter som behandlas blir godkända, men tyvärr är det alltid några som rrk bedömer inte håller måttet för att publiceras.

SOF:s årsmöte.

SOF årsmöte 2011 genomfördes 8-10 april i Åmål. Stefan Holmberg representerade NOF vid årsmötet

Styrelsemöten, årsmöte och andra aktiviteter

Den 5 maj 2011 lämnade Ingrid oss efter en längre tids sjukdom.

Ingrid var en drivande kraft i arbetet med Haparanda Sandskärs fågelstation. Med sitt stora engagemang, klokskap och starka drivkraft var hon en stor tillgång för föreningen i alla avseenden. En god vän och skådarkamrat finns inte bland oss längre. Ett omfattande arbete vidtogs efter Ingrids bortgång för att driva arbetet vidare vid Haparanda Sandskärs fågelstation. Det beslutades att avvakta med tillsättande av ny stationschef. En grupp bestående av Jan Andersson, Per Sandberg, Andreas Livbom, Staffan Sundin och Lena Stenman löser tillsvidare uppgifterna som åligger stationschefen. Uppgifterna omfattar bl.a. information på hemsidan, kontakt med ringmärkningscentralen, rekrytering av personal, kontakt med sponsorer, transporter mm.

Under januari 2011 till årsmötet 2011 har NOF:s styrelse sammanträtt två gånger. Årsmötet 2011 hölls den 19 mars i Buddbygården i Boden. 27 personer deltog vid årsmötet. Efter årsmötet genomfördes ytterligare 4 styrelsemöten under 2011. Antalet styrelsemöten var till antalet lika som år 2010.

Vid årsmötet valdes Rolf Gustafsson in som ny styrelsemedlem. Utmärkelsen "Årets fågelskådare 2010" tilldelades Kalixskådarna Birgitta Landberg, Thore Alm och Peter Wikström. Årsmötet avslutades med Andreas Livboms uppskattade betraktelse över det gångna fågelåret.

Återkommande ärenden vid genomförda styrelsemöten har varit arbetet vid Haparanda Sandskärs fågelstation, föreningsaktiviteter, årsmötesplanering, fågelskyddsfonden, fågelskyddsfrågor inklusive remissvar och ekonomi. Särskilt för 2011 kan nämnas bl.a. arbetet med SOF stadgeändring och frågorna kring etablerandet av serverhallar vid Gammelstadsviken. Arbete med framtagande av medlemsmatrikel, förenings T-shirt och rekrytering är andra frågor som avhandlats under 2011.

Regionala vitrygggruppen.

Information om gruppens arbete under 2011 ges i "Fåglar i Norrbotten"

Fågelatlas i Norrbottens län

Projektet rullar på i sakta mak. Informationen från standarddrutterna (Svensk fågeltaxering) läggs till årligen, ofta av inventerarna själva, och det är härifrån vi får in mest data. Det är väldigt få atlasrutor som är bokade så det är spontanrapporteringen på Svalan som står för informationen tillsammans med nämnda standarddruttsdata.

Medlemsaktiviteter

Årets medlemsaktiviteter i NOF utgjordes o likhet med tidigare år av ett digert och blandat program. Programmet har omfattat ca 30-talet aktiviteter där ett flertal dessutom genomförts på flera olika orter i länet. En stor andel är årligen återkommande. Exempel är vinterfågelmatning, vinterfågelrace, ugglelyssning, vårfågelexkursioner utgående från ett antal platser i länet, inventering och ringmärkning på Haparanda Sandskär.

Ekonomi

Under 2011 redovisades ett positivt resultat om 22 814,36 kronor. Det egna kapitalet uppgick vid årsskiftet till 129 886,00 kronor. Föreningens ekonomi är således fortsatt god, vilket även är fallet för de enskilda projekten.

Vad gäller föreningens intäkter utgör medlemsavgifterna 57 490 kr och bidrag från studiecirkel 2 800 kronor. Föreningens största utgift utgörs av tidskriften Fåglar i Norrbotten (FiN) med 31 788 kronor, för tryckning och distribution.

NOF är en ideell förening och betalar således inte ut några löner. Det kan i sammanhanget vara värt att kommentera, att alla 1000-tals timmar som föreningens medlemmar årligen ägnar åt inventeringsarbeten, ringmärkning, möten, administrativt arbete etc, sker på en helt oavlönad basis. Se separat bokslut för 2011, för mer information.

Tack

Styrelsen vill avsluta med att framföra ett varmt tack till alla dem som med sitt medlemskap och aktiva arbete stöttat föreningens verksamhet.

/Styrelsen, mars 2012.